

Handläggare
Linn Ljunglöf
Maria Premfors
Telefon: 08-50818122/08-
50818170**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2025-09-25

Vård och omsorg vid demenssjukdom

Yttrande till stadsrevisionen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till Stadsrevisionen över projektrapport nr 2, 2025, Vård och omsorg vid demenssjukdom.

Sammanfattning

Revisionskontoret har granskat om vård och omsorg vid demenssjukdom följer Socialstyrelsens nationella riktlinjer samt kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivningar. Granskningen omfattar äldreområdet samt stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden.

Revisorernas samlade bedömning är att vård och omsorg för personer med demenssjukdom vid särskilda boenden i kommunal regi i huvudsak utgår ifrån nationella riktlinjer och kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning.

Revisionskontoret bedömer att de granskade stadsdelsnämnderna behöver säkerställa att en strukturerad och regelbunden individuppföljning av personer med demenssjukdom genomförs. Stadsdelsnämnderna behöver även säkerställa att vård- och omsorgsboenden fullt ut registrerar beteendemässiga och psykiska symptom vid demenssjukdom (BPSD). Som stadsrevisionen tidigare rekommenderat behöver stadsdelsnämnderna också säkerställa att genomförandeplaner inom hemtjänsten upprättas och följs upp.

Förvaltningen ställer sig positiv till revisionen och har uppmärksammat rekommendationer om åtgärder riktade till nämndens arbete.

Bakgrund

Socialstyrelsen anger, i nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom, ett antal viktiga områden för att inom socialtjänsten samt inom hälso- och sjukvården säkerställa en god omvårdnad. Socialstyrelsen rekommenderar ett multiprofessionellt

teambaserat arbetssätt samt stödinsatser såsom anpassad måltidsmiljö, utevistelse och dagliga aktiviteter. Socialstyrelsen rekommenderar även att en regelbunden och strukturerad uppföljning erbjuds för att bedöma personens behov av stöd samt se till att dessa behov tillgodoses.

I kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning till stadsdelsnämnderna gällande vård- och omsorgsboenden framgår bland annat att de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom ska följas av utförarna. I kommunfullmäktiges budget för 2025 framgår att äldre- och vårdnämnden ska fortsätta att utveckla det multiprofessionella arbetssättet inom stadens specialiserade hemtjänstgrupper med inriktning mot personer med demenssjukdom.

Mot bakgrund av ovan har revisorerna i revisionsplanen för 2025 beslutat att granska vård och omsorg vid demenssjukdom. Revisionskontoret har genomfört granskningen under perioden december 2024 till juni 2025.

Stadsrevisionen i Stockholm har granskat äldre- och vårdnämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden.

Revisionsrapporten har lämnats till granskade nämnder för yttrande senast den 31 oktober 2025.

Sammanfattning av revisionsrapporten

Revisionskontoret har granskat om vård och omsorg vid demenssjukdom följer Socialstyrelsens nationella riktlinjer samt kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivningar.

Granskningen besvarades med utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Arbetar verksamheterna i enlighet med Socialstyrelsens nationella riktlinjer?
- Sker samverkan utifrån ett multiprofessionellt och teambaserat arbetssätt?
- Erbjuds brukarna individanpassade insatser i form av dagliga aktiviteter, anpassad måltidsmiljö och möjligheter till utomhusvistelse i enlighet med riktlinjerna?
- Sker en strukturerad och regelbunden individuppföljning?

Följsamhet till nationella riktlinjer

Revisionskontoret bedömer att stadsdelsnämndernas vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstenheter arbetar utifrån rutiner som utgår från Socialstyrelsens riktlinjer och kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivningar för vård och omsorg vid demenssjukdom.

Stadsdelsnämnderna har ett pågående arbete för att successivt säkerställa att verksamheter med demensinriktning är certifierade inom Stjärnmärkt eller Silviacertifiering. Det behöver dock säkerställas att samtliga vård- och omsorgsboenden samt hemtjänstenheter certifieras enligt plan.

Multiprofessionellt teambaserat arbetssätt

Granskningen visar att de vård- och omsorgsboenden som omfattas av granskningen har ett multiprofessionellt och teambaserat arbetssätt. Flera olika yrkesgrupper samarbetar i planering och utformning av insatser vid boendena.

Vad gäller hemtjänsten finns inte samma förutsättning att arbeta multiprofessionellt och teambaserat eftersom hälso- och sjukvård samt rehabilitering inte ligger inom stadens ansvarsområde. För att möjliggöra ett helhetsperspektiv ser revisionskontoret det som angeläget att samverka med regionen vid upprättandet av SIP förbättras. Revisionskontoret bedömer vidare att äldregruppen arbetar i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag om att utveckla demensteamet i hemtjänsten.

Stödinsatser

I Socialstyrelsens nationella riktlinjer och i kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning till vård- och omsorgsboenden framgår att de äldre ska erbjudas dagliga aktiviteter och möjlighet till utomhusvistelse. Vad gäller mat och måltider ska dessa vara individuellt anpassade och ge möjlighet till social gemenskap samt serveras i en trivsam måltidsmiljö. Av kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning till hemtjänsten framgår att mat och måltider ska vara individuellt anpassade och utgå från den enskildes behov. Vidare att personalen ska ha baskunskaper i matlagning.

De vård- och omsorgsboenden som omfattas av granskningen erbjuder de stödinsatser som enligt kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning ska finnas. Brukarnas delaktighet och nöjdhet varierar dock.

Vad gäller hemtjänsten är revisionskontorets bedömning att stadsdelsnämnderna i huvudsak har formella strukturer för att individuellt anpassa måltidssituationen enligt kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning. I praktiken har brukaren oftast insatsen förbereda och servera måltider samt beviljade matlådor snarare än beviljad matlagning i sina biståndsbeslut. Inom ramen för granskningen går det inte att verifiera att mat och måltider är individuellt anpassade och utgår från den enskildes behov.

Uppföljning av äldreomsorg

Socialstyrelsen lyfter vikten av regelbunden och strukturerad uppföljning för att säkerställa att personer med demenssjukdom får

sina behov tillgodosedda. Socialstyrelsen rekommenderar en strukturerad uppföljning av beteendemässiga och psykiska symptom vid demenssjukdom (BPSD). Enligt kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning till vård- och omsorgsboenden ska utförarna arbeta i enlighet med Svenskt register för beteendemässiga och psykiska symptom vid demens, det så kallade BPSD-registret.

De uppföljningar som genomförts vid granskade vård- och omsorgsboenden och hemtjänstenheter visar att även om verksamheterna har implementerat de nationella riktlinjerna och kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivningar så varierar följsamheten. Det handlar till exempel om delaktighet vid mat och måltider, aktiviteter och utomhusvistelse. Stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden har för dessa områden tagit fram både nämndövergripande insatser samt enskilda åtgärder för att förbättra verksamheten.

För att säkerställa en strukturerad och regelbunden individuppföljning av personer med demenssjukdom i enlighet med riktlinjer och kommunfullmäktiges uppdragsbeskrivning behöver stadsdelsnämnderna säkerställa att vård och omsorgsboendena fullt ut registrerar och följer upp beteendemässiga och psykiska symptom vid demenssjukdom (BPSD).

Inom hemtjänsten visar revisionskontorets tidigare granskning att stadsdelsnämnderna behöver utveckla sitt arbete med genomförandeplaner. Utifrån uppföljningen av äldreomsorgen är social dokumentation och genomförandeplaner dock ett fortsatt utvecklingsområde även för vård- och omsorgsboenden inom hela Stockholms stad.

Revisionskontorets rekommendationer:

Stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden rekommenderas att:

- Utveckla registreringen av beteendemässiga och psykiska symptom vid demenssjukdom (BPSD) för samtliga vård- och omsorgsboenden.

Äldrenämnden samt stadsdelsnämnderna Farsta och Norra innerstaden rekommenderas att:

- Fortsätta stärka samverkan med regionen gällande samordnad individuell plan (SIP).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till den revision som genomförts avseende vård och omsorg vid demenssjukdom.

Förvaltningen har uppmärksammat revisionens rekommendationer riktade till nämnderna i allmänhet och till stadsdelsnämndernas arbete i synnerhet. Förvaltningen kommer därför särskilt att se över att den planering som finns för fortsatt stjärnmärkning av verksamheter och att utveckling av BPSD-registreringar genomförs enligt plan.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till Stadsrevisionen.

Karin Kollberg
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Jonas Wilhelmsson
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stadsrevisionen över projektrapport nr 2, 2025, Vård och omsorg vid demenssjukdom.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Kollberg, Stadsdelsdirektör	2025-09-04
Jonas Wilhelmsson, Avdelningschef	2025-09-04